

Nr 261.

Av herr **Johansson** i Hässlås m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående omläggning av allmänna nyodlingslånefonden till en lånefond för nyodling och jordförbättring.

Det har många gånger blivit framhållet och innebär helt säkert en stor sanning, att tyngdpunkten i vårt lands näringsliv vilar på jordbruket. Allt vad som kan göras för denna näringsgrens förkovran, höra vi därför ge vårt understöd. Det må också villigt erkännas, att statsmakterna gjort stora uppoffringar för utvecklingen av vårt lands jordbruk. De stora anslagssummorna under nionde huvudtiteln vittna härom. Så ha vi ju direkta anslag för undervisning i jordbruk. Anslag för kreatursskötselns främjande, redskapsprovningssanstalter, det mindre jordbrukets främjande m. m. Sedan hava vi indirekta anslag i form av lånefonder för jordbrukets främjande, såsom odlingslånefonden, elektrifieringslånefonderna, gödselvärdslånefonden, nyodlingslånefonden m. m. Denna hjälp åt jordbruket har icke heller varit förgäves. Vi kunna med glädje konstatera, att vårt lands jordbruk under de senaste årtiondena utvecklats i mycket hög grad.

Emellertid gäller det att hålla denna utveckling i gång och om möjligt med nya uppslag komma jordbruket till hjälp. Utsikterna för framtiden kunna också synas mörka. Arbetskostnader, konstgödsel, kalk, foderämnen hava stigit i oroväckande grad. Det gäller för jordbrukarna att framför allt få sin jord i så hög kultur som möjligt. Det måste framstå såsom en ovedersäglig sanning, att ett bärkraftigt jordbruk icke i främsta rummet är beroende av jordens areal utan förnämligast av dess kultur. Att kunna uppdriva jordens avkastning i så hög grad som möjligt, bör därför vara den mest angelägna omsorg. Vägarna till detta måls upp-

nående kunna vara flera och bero till stor del av lokala förhållanden, jordens torrläggning och användningen av lämpliga jordförbättringsmedel.

Angående nyodling av jord så hava statsmakterna härtill under de sista åren lämnat mycket kraftiga bidrag. En stor kraftansträngning har gjorts att få ny jord under plog. Det bör dock anmärkas, såsom förut framhållits, att huvudvikten icke bör ligga i jordens areal utan i jordens kultur. Utav ekonomiska skäl bör det visas stor betänksamhet mot att uppodla en av naturen mager och dålig jord. Kostnaderna för dennas bringande i kultur och för tillförsel av den näring, vilken behöves för grödornas frambringande, äro ofta så stora, att odlingen ej blir lönande. Mången odling av dålig mosstovv eller mager sandjord har visat sig medföra mer förlust än vinst. Härmed förnekas ju icke, att nyodlingen har sin stora betydelse och att den även för framtiden bör uppmuntras, men det bör alldeles särskilt framhållas, att den redan odlade jordens bringande i kultur är ett ännu mycket större samhällsintresse.

Nu framställa sig osökt dessa spörsmål: huru kan jordens kultur tillgodoses genom jordförbättring av redan odlad jord och vad kunna statsmakterna göra för att tillgodose detta behov?

Vad den första av dessa frågor beträffar, så bör det först erinras om en motion vid föregående års riksdag om stenröjning av odlad jord. I denna motion framhålles, hurusom vårt lands jordbrukare ha att kämpa med större naturmotstånd än andra länders jordbrukare dels mot kargare natur och oblid väderlek, men dels, och det kan icke utan statens hjälp övervinnas, mot stort tekniskt motstånd. Det är så vanligt att se stora delar av Sveriges sedan generationer odlade jord översållad av jordfasta stenar, att man blir förvånad över att den första odlaren sökt sin utkomst i kamp mot dessa giganter. Att denna kamp i många fall ändats med odlarens seger, synes på de mäktiga stengården, som omhägna rätt stenfria jordlotter. Vidare framhålles, att med stigande arbetspris omöjliggöres dock den enskilda jordbrukarens kamp mot stenhjättarna. Dessa omöjliggöra användningen av tekniska hjälpmedel, maskiner, bättre plogar m. m., och att mycket skulle vara vunnit, om staten kunde bidra till anskaffning av dynamit för stensprängningar. Det framhålles också, att anslag i denna form är lika berättigat, som anslag till vattenavledningar, dräneringar m. m.

Med anledning av denna motion hemställde jordbruksutskottet, att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, om, i vad mån och på vad sätt staten må lämna bidrag till

stenröjning av odlad jord, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda. Jordbruksutskottets utlåtande nr 7 år 1919.

Vad beträffar jordförbättring, så må det även erinras om, vad som kan vinnas i detta hänseende genom lämplig jordblandning. I de delar av landet där mägerel förekommer har detta jordförbättringsmedel rent av gjort underverk. Genom svårigheten att utan maskinella anordningar få upp mägerelförekomsterna från ofta stort djup, har dock detta arbete avstannat. Det skulle äga stor betydelse, om ur en statens lånefond kunde utlämnas lån på billiga villkor för verkställande av dylika jordförbättringar. Mossmarker kunna också grundförbättras genom påföring av lera eller sand och grus. Sandjord kan förbättras genom påföring av dy- och mossjord. Till dylika företag erfordras anordningar, som för den enskilde kunna vara rätt dyrbara. Det bör icke förbises, vilken mäktig hävstång, som särskilt mägerlingen utgjort för vårt lands jordbruk. Då nu också kalken gått upp i allt för höga priser, så bör det kunna tänkas, att mägerel som jordförbättringsmedel ånyo kommer till heders.

Med anledning av dessa synpunkter framstår det såsom i hög grad gagneligt för jordbrukets utveckling, om allmänna nyodlingslånefonden lades på en bredare bas och omlades till en lånefond för nyodling och jordförbättring. Det bör även framhållas, att med en sådan anordning uppoffringen från statens sida bleve ringa eftersom grunden redan finns. De närmare detaljerna böra ju prövas och utformas av Kungl. Maj:t, varför vi, på grund av vad som nu är anfört, föreslå:

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående allmänna nyodlingslånefondens omläggning till en lånefond för nyodling och jordförbättring.

Stockholm den 21 Januari 1920.

Anders Johansson.

Ola Jeppsson.

Oscar Osberg.

J. Rehn.

Axel von Sneidern.

Oscar Carlström.
